

چکیده:

در طول قرن‌ها از ابتدای اسلام تاکنون مسئله ازدواج کفار با مسلمانان مورد ابتلای بسیاری از مسلمانان بوده و سؤالاتی در این زمینه مطرح شده است در عصر حاضر این مسئله بیشتر مورد ابتلاء است چون جوانان مسلمان برای تحصیل و کار به بلاد کفر هجرت می‌کنند و مسائل جنسی و اقتصادی حتی سیاسی ایجاب می‌کند که با کفار ازدواج نمایند.

پس این دلایل ایجاب می‌کند که اقوال و ادله این موضوع بیشتر از سابق مورد بررسی قرار گیرد و جوانب علمی مسئله از نظر فقه‌های عامه و خاصه مورد تحقیق قرار گیرد تا مورد مراجعه و نقد اهل آن قرار بگیرد.

از این رو مقاله حاضر به بحث ازدواج مسلمان با غیر مسلمان در فقه امامیه و اهل سنت پرداخته است و درصدد تبیین ادله و احکام ازدواج مسلمان چه به صورت دائمی یا موقت با غیر مسلمان اعم از اهل کتاب و غیر کتابی است.

کلیدواژه‌ها؛ اسلام، کفر، ازدواج، فقه، فریقین، اهل کتاب.

مقدمه:

با توجه به پیشرفت روزافزون جوامع و حشر و نشری که کشورها با یکدیگر انجام می دهند و این که همه کشورها مسلمان نبوده و اکثر کشورها و جوامع غیر مسلمان می باشند و با نظر به این که کشورهای غیر مسلمان، توسعه یافته می باشند پس جوامع دیگر برای اخذ علوم و فناوری ناچار به ارتباط با این جوامع و کفار هستند و اکثر جوانان مسلمان برای اخذ علوم به این کشورها مهاجرت می نمایند و با توجه به این که یکی از نیازهای این جوانان، احتیاج به ازدواج می باشد در جایی که مسلمانی نمی یابند که با او ازدواج نمایند برای به گناه نیفتادن، مجبور به ازدواج با کفار می شوند و این مسئله مبتلاء به بسیاری از مسلمانان می باشد پس باید کتابها و مقالات و نوشته هایی در این زمینه موجود باشد تا راهنمای ایشان باشد .

این مقاله در راستای کمک به حل بسیاری از سئوالات پیرامون ازدواج مسلمانان با غیر مسلمانان نگاشته شده و امیدوارم راهنمای بسیاری از جویندگان علم باشد.

–آیه مربوط به نهی از ازدواج با غیر مسلمان و تفسیر آن

«وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَ وَلَا مَئِمَّةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِآذَنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ» (سوره بقره/۲۲۱)

زنان مشرک را تا ایمان نیاورده‌اند، به زنی مگیرید و کنیز مومنه بهتر از آزاد مشرکه است، هر چند شما را از او خوش آید، و به مردان مشرک تا ایمان نیاورده‌اند زن مؤمنه ندهید و بنده مؤمن بهتر از مشرک است، هر چند شما را از او خوش آید، اینان به سوی آتش دعوت می‌کنند...
شان نزول :

شخصی به نام مرثد که مرد شجاعی بود از طرف پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) مامور شد که از مدینه به مکه برود و جمعی از مسلمانان را که آنجا بودند با خود بیاورد، وی به قصد انجام فرمان رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) وارد مکه شد در آنجا با زن زیبایی به نام عناق که در زمان جاهلیت او را می شناخت برخورد نمود آن زن او را مانند گذشته به گناه دعوت کرد اما مرثد که دیگر مسلمان شده بود تسلیم خواسته او نشد، آن زن تقاضای ازدواج نمود مرثد گفت : این امر موکول به اجازه پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) است ؛ او پس از انجام ماموریت خود به مدینه بازگشت و جریان را به اطلاع پیغمبر (صلی الله علیه و آله و سلم) رساند این آیه نازل شد و بیان داشت که زنان مشرک و بت پرست شایسته همسری و ازدواج با مردان مسلمان نیستند. (ناصر مکارم شیرازی؛ تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۲۰۰)

تفسیر:

مطابق شان نزول این آیه در واقع پاسخ به سوال دیگری درباره ازدواج با مشرکان است ، می فرماید: با زنان مشرک و بت پرست مادام که ایمان نیاورده اند ازدواج نکنید

سپس در یک مقایسه ، می افزاید: کنیز با ایمان از زن آزاد بت پرست بهتر است ، هر چند زیبایی او شما را به اعجاب وا دارد .

هدف از ازدواج ، تنها کامجویی جنسی نیست ، زن شریک عمر انسان و مربی فرزندان او است و نیمی از شخصیت او را تشکیل می دهد، با این حال چگونه می توان شرک و عواقب شوم آن را با زیبایی ظاهری و مقداری مال و ثروت ، مبادله کرد.

سپس به بخش دیگری از این حکم پرداخته ، می فرماید: دختران خود را نیز به مردان بت پرست مادامی که ایمان نیاورده اند ندهید (هر چند ناچار شوید آنها را به همسری غلامان با ایمان در آورید زیرا) یک غلام با ایمان از یک مرد آزاد بت پرست بهتر است ، هر چند (مال و موقعیت و زیبایی او) شما را به اعجاب آورد

بنابراین ازدواج مردان مشرک با زنان مومنه نیز ممنوع است بلکه مسئله در این بخش از حکم، سخت تر و مشکل تر است چرا که تأثیر شوهر بر زن معمولاً از تأثیر زن بر شوهر بیشتر است.

در پایان آیه نیز دلیل این حکم الهی را برای به کار انداختن اندیشه ها بیان می کند، می فرماید: آنها (یعنی مشرکان) به سوی آتش دعوت می کنند، در حالی که خدا (مومنانی که مطیع فرمان او هستند) به فرمانش دعوت به بهشت و آمرزش می کند .(برگزیده تفسیر نمونه، ج ۱، ص ۲۰۱)

—روایات مربوط به نهی از ازدواج با غیر مسلمان

«روی صفوان عن زراره ؛ وحذر الإمام الصادق عليه السلام من تزويج الرجل المريض نفسياً

فقال : « تزوجوا في الشكاک ولا تزوجوهم ، لان المرأة تأخذ من أدب زوجها ويقهرها على دينه »

ابوعبدالله امام صادق-عليه السلام- فرمود: از خانواده هایی که در حقانیت شما شک و

تردید می کنند همسر بگیرید، ولی به آنان همسر ندهید زیرا بانوان تحت تأثیر شوهران واقع

می شوند شوهر می تواند همسر خود را از حیث ادب و معرفت مقهور سازد.

«روی الحسن بن محبوب عن یونس بن یعقوب عن حمران بن اعین و کان بعض اهله یرید

التزويج فلم يجد امرأة یرضا، فذكر ذلك لابی عبدالله-عليه السلام- فقال ؛ این انت من البلهاء و

اللواتی لا یعرفن شیئاً ؟ قلت؛ انا نقول ان الناس على وجهين كافر و مؤمن؛ فقال؛ فاین الذین خلطوا

عملاً صالحاً و آخر سیئاً؟ و این المرجون لا مر الله؟ و این عفو الله»

برادرم زراره در جوانی می خواست همسر بگیرد، ولی همسری که از نظر دین و مذهب

مورد پسند او باشد پیدا نمی کرد، من موضوع را به ابوعبدالله امام صادق-عليه السلام- گزارش

کردم و ابوعبدالله گفت با یک زنی از ساده اندیشان کم معرفت ازدواج کند که از بد و خوب

مذاهب چیزی نمی دانند من گفتم؛ زراره معتقد است که مردم از دو دسته خارج نمی باشند یا کافر

یا مؤمن، می گوید همسر انسان باید مومن مذهبی باشد و گرنه کافر است و جهنمی خواهد بود.

ابوعبدالله فرمود؛ پس به دسته های دیگری که قرآن به حساب آورده است چه نامی خواهد داد؟

یک دسته آنان که زشت و زیبا را به هم آمیخته اند، و چه بسا که خداوند راه آشتی را به روی آنان

باز کند. یک دسته مردمان نیمه خاطی که فرجام آنان با خدا است یا آنان را کیفر می دهد و به

نتیجه‌گیری

با توجه به ادله و احکام بررسی شده در این مقاله به این نتیجه رسیدیم که درباره ازدواج کافر کتابی (یهودی و نصاری و ...) میان فقها اختلاف نظر وجود دارد که این اختلاف ناشی از اختلاف در آیات و روایات است.

اقول در این مورد عبارتند از؛

۱- ازدواج مرد مسلمان با زن کافر کتابی به صورت عقد دائم و موقت حرام است.
۲- ازدواج مرد مسلمان با زن کافر کتابی به صورت عقد دائم حرام است اما موقت جایز است.

۳- ازدواج مرد مسلمان با زن کافر کتابی به صورت دائم و موقت مطلقاً جایز است.
۴- جواز ازدواج در حال اضطرار است پس ازدواج با زن کافر کتابی در حال اختیار حرام است و در حال اضطرار جایز می‌باشد.

یکی دیگر از نتایج این مقاله این است که

فقه‌های اهل سنت ازدواج دائم با زنان یهودی و نصاری را جایز می‌دانند به طوری که در این مسئله بین مذاهب چهارگانه اختلافی نیست

نتیجه دیگر این که تمام فقه‌های تشیع و تسنن در مورد ازدواج با کافر غیر کتابی اتفاق نظر دارند که جملگی این ازدواج را محکوم به بطلان می‌دانند همچنین ازدواج زن مسلمان با کافر کتابی و غیر کتابی حرام است، در نظر اهل تشیع و اهل تسنن و آن را نمی‌پسندند.

منابع و ماخذ

✽قرآن کریم

۱. بهبودی، محمد باقر؛ گزیده من لا یحضره الفقیه، انتشارات کویر، ۱۳۷۰.

۲. خمینی، بنی هاشمی؛ توضیح المسائل مراجع، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به

جامعه مدرسین، قم، بی تا.

۳. کلینی، محمد بن یعقوب؛ فروع کافی، قم، نشر دارالحديث، ۱۳۸۸.

۴. مصطفوی، کاظم؛ الفقه المقارن، ناشر المصطفی العالمی، قم، ۱۳۹۰.

۵. نسایی، کتاب سنن نسای، انتشارات دارالفکر، قم، ۱۳۷۰.

۶. نرم افزار جامع التفاسیر، تفسیر نمونه، ج ۱.

۷. مقاله بررسی تطبیقی، محمد رضا جباران، بهار ۱۳۹۱، پیش شماره اول

۸. سایت طلبه پاسخگو، محمد ابراهیمی، ازدواج با بیگانگان، کد خبر ۴۰۱

شورای عالی حوزه ی علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه ی الزهرا-سلام الله علیها- قروه

مربوط به درس فقه

موضوع:

بررسی فقهی ازدواج با غیر مسلمان در فقه فریقین

استاد راهنما:

سرکار خانم زینب فریدونی

تهیه و تنظیم

زهرا رستمی

بهار ۱۳۹۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمیدیه

حمد خدایی را که اول همه آثار هستی اوست و قبل از او اولی نبوده، و آخر است بی آنکه
پس از او آخری باشد، خدایی که دیده بینندگان از دیدنش قاصر، و اندیشه و فهم وصف کنندگان
از وصفش عاجز است. به دست قدرتش آفریدگان را ایجاد کرد و آنان را بر اساس اراده خود
صورت بخشید، آنگاه همه را در اراده خود راهی نمود و در مسیر محبت و عشق خود برانگیخت.